

(Entered at the Post Office at New York, as second class matter.)

UNIJA
(Weekly)
The only Lithuanian News paper published in New York. It has a large circulation in the United States and Europe.
Rates of Advertising:
One inch once \$1 00
" " half yearly 6 00
" " yearly 10 00
All communications to be addressed to:

M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York.

UNIJA

„UNIJA“
Izvelna kožna Subata kasztuoja ant metu \$2.00
pusis „ 1.25
AUROPOJE
ka-ztu ja ant metu \$300
APGARŠINIMAI
kasztuoja ant metu \$10.00
pusis „ 6.00
už vieną siki 1 00
Grom tas praszome slust ant v rdo
M. TWAROWSKI
25 Allen St., New York

New York, Subatoje 2 d. Lapkriczio 1884 m.

N 2.

Ižduotojas M. Twaraukas

Reditojas Jonas Szlupas

M 1.

Apie žmogiszką kalbą.

(Pradžia 1. num.)

O didis mokslininkas musu amžiaus Maksas Mülleris šaip atsiliepia apie kalbos pradžią: „Kalba turi savo stebuklus, kuriuos ji atidengia tirinejanciam žvilgiui pažantraus mokslininko. Ira metraszcziai apaczioi jos pavirsiu; ira pilningos žosmes kožname žodiye. Kalba buvo vadinama paszwęstą žemę, nes ji ira krautuvę mislies. Mes patuolaik negalime pasakiti, kuomi ira kalba. Ji gali buti gamtos padaru, veikalu žmogiszkos pramonės, arba Dieviszka dovana. Bet kuomi ji buk, ji taritum ira nepralenkta—ką asz sakau, nepaginta kuomi norint patuolaik. Jeigu ji ira gamtos padaru, tai ira jos pastaruojų ir geriausioju padaru kuri ji iszlaike vien tiktai del žmogaus. Jeigu ji, butu veikalu žmogiszkos dailes, galetum tariti, juog žmogus—dailide pakila bemaž kuone i ligumą su dieviszku sutvertoju. O jeigu ji butu dovana dievo, tai ji ira jo didžiausia dovana, nes dievas jąją snekino žmogu ir žmogus snekina dievą maldose, garbinime, ir metavoneje“*).

Žmogus gali keleropai iszreikszi savo mislis. *Maivos, krioksmas, snekamas žodis, vaisdas, rasziți raszštenklai* arba litaros—tai vis tarnauja žmogui ant parodimo to, ką jis augia ir mano.

Sznekta gali buti paliginta i koki norint iranki. Kaip kirvi žmogus fajko del to, kad medi juomi pakirsti, sukapti, suskalditi, apaszit, taip jis turi kalbą ne del ko kito kaip tiktai del susisznekejimo su kitais, del parodimo kitiems to, ko žmogus nori ar ką jis mislija.

Ko-gi mokslas nori nuo snektos, paklaus nevienas skaititojas. Jau Leibnicas savo raszte „apie pradzią tautu“ 1710 m. sako „Mokslą kalbu nereiki variti pagal koki kitą principą kaip tiktai pagal principą užbaigtiniu (ekzaktiszkujų) mokslu. Kam turime pradeti nuo nežinomo ažuot to, ką žinome? Juk ira iszmintinga pradeti mokintis musu dienu kalbas, kurias mes galime pri-siekti, ir jas paliginti su kitomis, atrasti ju tarpe skirtumą ir gentistę, o paskuj žengti prie tuju, kurios pirm ju buvo kitose gadinese, ir nuroditi ju susigiminiavimą ir ju pradzią, o paskuj žingsnis prie žingsnio pri-

*) Max Miller: Lectures on the science of Language delivered at the royal institution of Great Britain in April, May and June, 1861. —New York. 1871. p. 12-13.

lipti prie seniausiuju kalbu kurias tirdami padarisime vienat isztikimus saprotavimus,

Mokslas apie snektą stengiasi suimti snektą ir jos vienibeje kaip iranki žmogiszko susineszimo atskiriant ji nuo givuo-liszko susikalbejimo. ir ivairume jos medegos ir padaro. Mokslas jeszko priezasties atskirumo ir paveidumo kalbu, ir taiso ju. paskaidima, iszkeldamas paveidumą, o parodidamas rubežiu atskirimo. Mokslas geidžia aptarti, kuomi ira kalba paliginant su misliu, ir kaip tai radosi toks prietakis; kas iszlaiko givibę kalbos ir kas tą givibę u laike praejusiose gadinese, ir jagu galima, kaip snekta isigavo. Mokslas jeszko, kiek verta ira kalba del proto, ir kiek ji prisidejo del iszdailinimo žmogiszkos veisjes. Ir ant galo, norint aplinkui, mokslas tikiasi suprasti ir paaiszinti. kaip žmoni-ste ir jos veisles isztaisio, kaip tos veisles kilnuojasi isz vietos i vietą ir susigentino, isz pamiaklu likusiu givuojančiose kalbose*).

Reikalai lietuvininku Suvienuotose Valstijose.

II

(Žmonių bankai), Darbininkas Amerikoje givena be ritojaus. Szia dien jis turi vietą, turi darbą gerai apmokamą o rito— žiurek jis jau vaikszzcioja dikas ir givena tuomi, ką jis vakar uždirbo.

Lietuvininkas, darbams gerai einant, retai kada atmena apie toki bedarbi. Uždirbęs kelatą centu per diena, vakare jis eina i karcziama, ir ten tai „kaziriuoja“, tai stumdo biljardą tai atu ar „brendi“ geria. Mes nepavidime, kad jis taip elgiasi, mums tikta ira skurdu, kad žmogus gavęs pinigus nei vieną ju dali nepalieka del juodos dienos.

O juodajai dienai atejus kožnas pamato dang piktibes. Ar ligos perintas ar atlikęs nuo darbo, juk kožnas turi apmoketi savo reikalus grinu piningu. Kad maszna (kolita) iszsitusztina, žmogus negavęs dardo, dvesia badu arba vaiksztineja per pa-

*Whitney, The life etc., p. 4.

žistamns noredamas paimti ant skolos kelatą dorelu. O pažistamieje ar tai neturi arba ir turedami neduobaneko. Ir ans nelaimingas turi gerai privargti, iki sugreibia kur duonos kasni. Berots daugumas ira istojes i draugistes broliszkos paszalpos, kuriu mes Amerikoje jau turime gana daug, bet ir tos draugistes nevisus ligonius ir nevisuomet paglobia.

O prieg tam tulas musu brolis ira isitaisęs savo amatvietes: vieni ant savęs varo siuvimo amata, kii ira maineriais, tretii turi karcziamas, kiti barzdaskustuves, o kiti smulknii parduotuves (kromus). Ir tiems „bos sams“ taip pat sekasi giventi kaip ir darbininkams: vieną valenda jiems „business“ eina labai gerai, o kita taip piktai, kad reiki iszinti pinigus isz banku, jeigu turejo kiek pasideję, o jei neturejo neko, tai turi ibristi i skolas. O skolą nera taip lengvu padariti, užtai piktam laikui atejus musu brolai turi apstabdiiti savo „business“, ir eiti i darbą pas anglus, vo-kieczius ar kitus.

Toks tai padejimas musu broliu liepia pamisliti apie tai, kaip butu galima palengvinti rupesczius atejus dienoms rustibes.

Vienas pats žmogus neistengia atkarti visas nelaimes. Kitaip ira, jeigu sustoja keli i draugistę. Kada vieną ar kitą isztinka negerumas, tą gali kiti pagelbti; nes nekuomet nelaimes ant sikio visus neigrobia. Taip ir czia. Tegul sustotu kožnoje vietoje, kur ira daug lietuvininku, kelatas geru ir doru žmoniu i buri. Tegul žednas ant pirmos pradzios ineszti i kasą draugistes kožną menesi du dorelu. Jau metams vieniems iszejus draugiste turetu ganetinau piningu. Taigi tikru sanariu draugistes galetu palikti žednas, kurs imo' a 24 dorelus ar ant sikio, jeigu jis tiek turi, arba per vienus metus. Kožnas sanaris gali padeiti i kasą draugistes žedną valandą tiek piningu, kiek jis turi; tiktai mažiaus negu 25 ct. nereiketu priimti.

Reikalui atejus žednas, kurs ira

imofejes i kasą draugistes piningus gali gauti iš kasos paskolę (pažiezka) tik tai jis turetų atsivesti du laidu (paranczninku), kurie už skolininką, jeigu jis skolą gražinti ar negaletu ar nenoretu, draugistei atsakitu ligu pats skolininkas. Suprantamas tai daigtas, kad laidai turi būti geri, isztikimi žmones,

Skolininkas imdamas piningus iš kasos draugistes už paskirtą laiką imoka palūkanas (procentus). Procentas neturi būti augsztesnis penkto. O paskirtam laikui prabegus skolininkas turi ar pagražinti skolą, arba prasziti, kad draugiste paskolę pailgintu ant tolesnio laiko, už kuri bet-gi jis turi palūkanas užmokėti iš augszto.

Palūkanu piningai eina ant reikalų draugistes, iš jų apsimoka ir procentas tiems, kurie ir pasideję piningus i draugiste.

Jeigu kasoje draugistes liktu pingu, tai tuos piningus draugiste gali pagulditi i banką vokiecziu ar anglu, iki draugistei jie vėl prireiktu.

Bet kad draugiste tuos dideli plūokszta piningu susidejus, ji gerai daritu dali tu piningu apversdama ant pramonės. Žemę pirkti i a brangu ir ji negraitai pagražintu i ja isodintus piningus; namai meste galetu berots jau graicziaus apsimoketi. Bet ant pradziuos pritiktų itaisiti „draugistes sztora“ (kromu); koks tai sztoras

nebutu, jis turetų gerą pasisekimą del to, kad koznas sąnaris draugistes noredamas gauti didesnius palūkanas už sava idetus piningus, eitu pats i sztorą reikalingus daigtus pirkti, o i kitus kviestu.

Juog toks užvedimas turetų gerą pasisekimą, mes matome iš turtingumo Anglizsgos draugistes Roczdele, netoli nuo Manczestero mesto Anglijoje; ta draugiste pirm 40 ar daugiau metu pradėjo su kelais doleriais prestę (kupezistę), o szia dien jau turi daug namu, malunu (melnicziu), kromu dirbtuves ir piningu i du milijonu doleriu! Kodėl-gi mes lietuvinkai negalime meginti taip pat dariti kaip kad padare anie anglai?!

O koks butu gerumas tokio lietuviszko banko! Netiktai kad brolis vienas kita ant svetimos žemes reikale paglobtu, bet ne vienas iszlaikitu norint dali piningu, sunkiai uždirbtu, savo rankose. Gali būti mes mažiaus gertumeme ar bilardus takszkintumeme ar kaziriuotumeme— bet tai ir gerai, nes per tai mes eitumeme dorin gerin ir turtingin. O juk apie savo ir kitu reikalus mislidami, mes paliktumeme ir akilesni, o ir mokslą didesni panoretumeme gauti, O ant galo nemaza pelna ir musu brangioji Lietuva turetų, nes del jos reikalu savo laiku draugiste atiduotu norint mažumą piningu. Tegul tame daigte mums buna

paveikslu airisziai, kurie savo gimtuvę su taip didela klotimi szia dien gina priesz inirtusius anglus. Tegul-gi mes givendami toli nuo tevines kada-norint tiek pat apie ja pasirupiname kiek rupinasi airisziai apie savo Airija, o tuomet szviesa ir laime apdengs musu tevų žemę!

Givastis.

(Pradzia I. num.)

Mateime, kad mokslininkai givasti suartina su sziluma. O kas-gi ta sziluma? Ant pirmo žvilgio tartum, kad ji ira atiskirusi nuo mekaniszkos (darbiszkos) pajegos. O vienok mes gauname vieną iš kitos: išz mekaniszkos pajegos mes gauname szilumą, ir antraip; taip juk galime medii uždegti, ji trindami gana ilgai kitu medziu; kalvis gali gelezi raudonai itaitint, ja vienval kaldamas. Taigi szilima, kurią gauname tokiu ar kitoku budu ant žemes, nera atiskirusi nuo mekaniszkos pajegos. Nu, o kaip-gi radosi ana saules szilima? Vieni stigavoja, kad i saulę krinta daugibes meteoris ku daigtu k. a. (dangszki akmens), kurie ugni saules karsta. Kiti-gi s. neka, kad kaitra saules padare dangiszki gumulai (kuna) susitrenkdami. Taigi jei sziluma saules ira pasidarusi per susitaisimą sziaip ar taip ne-givos, mirungos medegos (materijos), ir jei nuo szilumos mes gauname pajegas, vadina-mas judetinemis*) arba *givomis*, tai ir gali-*) „Svarbiausiu szaltiniu judetines galibes

Negailistingas.

(Pradzia I. num.)

Kas-gi tai padarumas, nesiki klause savęs Gulbiniene. Juk mano padarumas man vienai turi rupeti, bet ne kitiems. Jei asz patilomis, slapta su Baltru sugivencziau tuomet juk man neks neužmestu begedisz-kuma, o kad dabar akiso visu tai darau, tai manę sako asant paprastą suguleja... Ar-gi mano givėnimas atsiskiria kuomi norint nuo givėnimo „nutekejusiu“ moteru kurias bažniczia izėgnojo?...

Berots ji mate aną skirtumą. Kad ji buvo isztekejusi už Gulbino, tai apie vaikus rupinosi abuodu, tevas ir motina, o dabar givendama ant mlstibos duonos pas Karkalą, ji nei pamatiti namuose negauna savo vaiku... Taigi ji pamate, szia dikszezizame givėnime izėgnoimas bažniczios udeda na szta gimines ant pecziu abieju susituokian-cziuju; o kas givena be tokio izėgnojimo, tas ira ant laiko parsisamdes ligu koks algininkas ar samdininkas. Juk ir czia, kad Karkalas lieps jai iszeiti išz namu, kaip-gi jai gales jam atsakiti? Užtai ji rizosi visomis pajegomis prikalbeti Baltra, kad jis ją vėstu i bažniczia ant izėgnojimo ir kad jis leistu jos vaikams apsigivėnti jos namuose.

Baltras kalbinamas pasirode tame daigte visumet gana kietu. Jis sakesi dar asas gana jaunas, ir nenoris susirizsti, o labiausiai jis nemegias svetimuju vaiku.

„Kaip tai svetimu? ursziai paklause Ona. Ar-gi asz tau svetima? Ar-gi tujai su mani dabar ne asi suriszstas, juk išz tavo dek-os asz i koki dvejatą menesiu susilauksiu naują atzelele... Ir tu manę vis vadini svetima?! Ar-gi asz ne ligiai su tavimi pakelu tavo skurduma ir linismuma? Jeigu asz esmu su tavimi krauju suriszsta, tai ne gali būti svetimais mano kraujo vaikai.

Bet Baltras nesuminksztejo; jis Oną laike pas save del to kad buvo pratęs prie lepumo. Juk jau jis Auropoje turejo paczia; bet kad reikejo eiti i vaiska, jis paczia ir vaikeli paliktuas pabego i Amerika. Czia apie tai tilejo kaip žeme. Ona prieg tam jam žlugta apskalbavo, namie padaridavo reda, valgiti iszviridavo, žodziu sakant, be Onos butu buvę Baltrui nepatogu giventi. Oną Baltras nemilejo taip pat kaip ir savo paczia paliktą Auropoje, Jis ne skaite už nusideimą sugiventi su kita žmona. Berots Baltras tikejo i Dievą, uucidavo kaip kuomet i ba niczia, o ant metu siki ir pasispavedodavo, bet „svetmoteranti“ jis nesibijojo, saprotaudamas, kad senoveje Dievas ne piko ant Loto už jo pasielgimą, tai kam jis turetų dabar pikti ant manęs? Juk gamta mums taip suvere, kad viriszkis ne gali giventi be moteriszkosios. O ar asz esmu su paczia ar su kita kokią— juk vis ligu. Moteriszke palieka moteriszke. Dar suguleja turetų pas savę geriaus ne kad paczia kurios vaikai kligdo ir virbina tatkank ausis.

Taigi Baltras buvo be jokio doriszko pamato. Gamta jam dave jausmus, jis tuos jausmus ir vartojo kaip givuolis. Ona buvo tame daigte kitoniszka. Ji jaute negerumą savo padejimo, ji baidesi aptarimo, prieg tam gadljosi savo vaiku... Ji prisi glaudė prie Baltro vien tik tai pasitikedama ji pargalesanti ir vaiku buvi aprupisianti Baltras jaunas galejo dirbti ir mokejo gerai savo darba, taigi prie jo givendama ji taresi vargo nepamatisianti.

Onai ikandinai praszant ir maldaujant, Baltras pavelijo ant želu dienu parvezti vaikus Onos pas savę. Ona neiszpasakitai pradziugo; ji taresi jau pirmą gavusi pergalę. Vaikucziai smaginosi pamatę savo motinelę. Bet Baltras ejo kaskart rustin. Jau jam nei valgis nebetiko, nei guolis buvo gerai pataisitas, daigtai nesavo vietoje padeti, asla pribarstita. Baltras taipogi nirtu matidamas, kad Ona melauja vaikus, juos globoja, taupo ir glamžo.

Vieną siki, kad Baltras sedo prie pietu, vaikai Onos beginejo ant kiemo. Ona szauke juos i vidu. Bet vaikai nebudami alkani, nesiskubino i vidu. Tada Baltras eme juos skandziai barti. Ona-gi užstavinejo, ir ant galo kad vaikai nedrasus iejo i vidu, Baltras juos perdroze.

Toks darbas Oną atvare i pasiutimą; jina puole perplikusi ant Baltro, griebe jam už plauku suduskino... bet ir Baltras jos ne pasigailejo, o reze jai nikszoziu i paszoni.

be givasties turi būti mekanizka, o ne k-
tokia.

(Tolaus bus.)

ira guolai angliu. Dar ira atstumas tarp ato-
mu angladario ir tarp atomu oriszkojo da-
gio(oxygen), bet savitarpinis pritraukimas
gali tą atstumą panaikinti; o mes galime
pasinaudoti isz to kilanti judejima. Kaip
tikėtai angladaris susimete i daigtą su dagiu
padaridamu angladagi(carbonic acid), jau
pragaisza pritra kimas; palikdamu juodu
tokiame padejime, jau ira numirę kaipo di-
namiszki veikėjai. Svaras angliu susitaisida-
mas su dagiu padaro tokią szilumą, kad ji,
vartojama mekanizškai, galetu pakelti sun-
kumą tonnos i augsztą mažne ant milos
virszou pavirszio žemes. Antraip atvertus,
tonna krisdama nuo augsztibes, isznes an-
czios mila, ir atsimuszdama i žemę, padari-
tu szilumą' ligiā anai iszgautai sudegant
svarui angliu. Pažvelgk i aną begaliszka pa-
jega musu angliniu lauku. Kasmetis mes isz-
kasame isz duobiu i 100 mili onu tonnu ang-
lies, vienas svaras sudegdamas, tegul-gi ta-
buna vienos minutes meta, padaro darba
ligu darbu i 300 arklu. Tardami, kad 120
milijonu arklu dirbtu dieną ir nakti su ne-
pailstanezia silą per visus metus, tai ju su-
vienuotos pajegos galetu padariti darba li-
gu anam, koki padaro musu angliu vienais
metais iszkasama. Taipogi musu krumai ir
miszka i ra szaltiniu mekaniszkos spekos,
nes jie gulį susivienuoti su atmosperiszku
dagiu. Perei lumi nuo želmenu ant givuo-
lu, mes atrandame, kad ans ka tikėtai apszne-

Ona pavirto apimirusi. Atsigavo po valan-
dos, bet ją smarkus akausinai gilde, ji ne-
bekele nuo patalo.
Baltras nerimo. Jo szirdije isigavo neapi-
kanta ir pagieža. Asz ją pagelbejau įbedoje
o ji man atsimokejo u: gero padarimą—
musztinę; palank-gi tu man kaksze"! tare
jis savo inirtime.

Jo szelimą padidino ir nepasisekimas
darbuose. Metai buvo gana blogi, dirbtu-
ves stovejo be darbo, amatvietes buvo
tuszczios, bankai daugiur sugriuvo, preki-
ste ejo palengva. . . . Visur buvo tikumas,
Atliko nuo darbo ir Baltras. Jis taresi gau-
sis kitur vieta, bet iszskojimas buvo per
neka.

Apsistojus darbams piningu iszleidi-
mas pasididino. Ona sirgo gana dicsziai.
I keletą dienu po anos nelaimingos peszti-
niu dienos ji pagimde negivą kudiki, ir ga-
vo karsztligę. Taigi ant kaklo Baltro da-
bar užsikabine nelaime. Jis mažne stipo isz
piktumo. Bet pasistiprinęs rizosi tuomi tarp-
pu viska pakelta kantriai. Jis i Oną eme
meilus žiureti, davinejo jai sikis isz sikio
gidikles, aprupino ir jos vaikus valgimu,
apiprausdavo juos.

Toks paszelpimas Baltro pagerejusią Oną
didelai judino ir gaudino. Jiniai del jo
eme jausti guodone, o gali ir mažumą mei-
les. . . . Jai rodesi, kad ji jau jau pasieks tai
ko norejo.

Peržvalga politikiszka.

Wokietija. Braunszveigija atite-
ko ipediniui sosto Vokietijos; o kad
tas paliks ciesoriumi, tai i jo vieta pa-
stos jo viresnisis sunus. Taip tai
Braunszveigija Prusai i savo kizzenę
ikiszo.— Vokietija panorejo iszeivius
pasodinti Aprikoje; dabar užtai ji
per Amburka siunczia armotas (ka-
nuoles) ir valgomus daigtus i tas viē-
tas Aprikoje, kur vokiečiai pastatis
mažas gentuves— Taip tai ir Prusai
suerkiasi i svetimu žmonių žemes,
kaip kad patuolaik daridavo anglai.
Nuo szio laiko Vokietija nebenori su-
tarimą dariti su popežiumi; bažni-
czios reikalus sudis ta pati kraszto
tiesa kaip kad draugijiszkus reika'us
sudija. Prusai nenori, matai, pripa-
rinti savo valdisteje poną greta savęs.

ketas szaltinis judetines pajegos ira szaltiniu
raumeniszkos galibes. Arklis gali dirbti
darba, gali tai ir žmogus; bet tas darbas ira
molekulariszku darbu gaivalu maisto ir o-
riszkojo dagio. Mes kvepuojame tą gaivia
dują(gaza), ir ja ganetina priartiname prie
angladario ir vandendario, asane iu maiste.
Jie-gi visi tris susivienuoja, klausidami sa-
vitarpinio pritraukimo; ir judejimas ju vie-
nas kitop— tai iviksta stebuklingame kuno
mekanizme— pavirsta i raumeniszka jude-
jimą.(J. Tyndall: Crystals and molekular
force).

Jau Ona, aną ligą seniai perleidusi, ir
vel nroszinejosi apie namus. Baltras-gi
vaikszezijoje be darbo, ir jau buvo apsziu-
ręs, nes jo kizzene per ilgą laiką buvo ap-
tusztejusi. Bet Ona gavo gajumą ir liks-
mumą, ji atlikusi namu darba sedavo prie
siutuves, ir savo darbu pelnidavo kas nede-
lę tiek, kad Baltras, ji ir jos vaikai be var-
go gulejo mesti.

Ona tuomi dziaugesi. Baltras ant vaiku
jos nebesibare bet tikėtai paniuru tankiau-
siai ir skurdus b yo. Tai Oną gsdino. Kad
jai pasiseklavo kaip kada izgauti juosma
ir dziugumą isz Baltro, ji taresi galinti ji
klabinti apie isizgnodinimą per bažniczia
Kad Baltras vis dar buvo atfuszus, tai kad
ji galutinai prie to prlenkti, Ona pasisake
gausianti nuo motinos 150 dorelu, jelgu
Baltras ją imsis per paczia.

Baltrui piningu reikejo. Bet jis Onos
nekente, ir pagieža isz jo szirdies nebuvo
is szridusi. Jis berots rodesi meilingu, geru
bet už anezio augino givatę pasatkandę.
Ant galo jis sake Onai ją jau vesia.

Prad iugusi Ona parsiveže motiną pas
Baltrą apszneketu prirengtuves i veselę. Ir
Baltras buvo tadien gana linksmus, iszka-
bus, ir Onos motnai gerai patiko. Ir motina
buvo pradziugusi, kad ant galo jos dukte
gaus istatimiszka gyvenimą. Už tai motina
szia dien Baltrui ir idave 100 dorelu.

(Dar ne visas)

Manteipelis, kurs vargino gana ilgai
Elzasija ir Lorenija, žemes nuo Pran-
cuzijos atimtas, atsisake nuo savo
gubernatoristes. Butu gerai, kad vi-
sni ant sveto begediszki prispaudejai
pasitrauktu i szali nuo uredu. I val-
distes Saima paliko paskirta: 37 kon-
servativai, 62 vidurio, 16 imperjalis-
tu, 30 tautos liberolu, 17 Vokietijos
liberolu, 9 isz Elzasijos, 14 lenku, ir
2 žmonin partijos. Norint viresnibe
socialistus baisei persekioja, vienok
szimet i saimą parejo ju gana didelis
buris.

PRANCUZIJA. Neseniai Vokietijos vi-
resnibe pagraudeno Prancuzijos mi-
nistrui Ferry už apszaudidinimą sa-
los Pormozos, o Anglija uždaro savo
nostus del pervaadinimo kareiviu isz
Prancuzijos i Kinus; taipogi Hong-
konge neleisi pataisiti izeistus lai-
vus neigi suteiksi reikalingą maista.
Kinai nepriima tarpininkistes Angli-
jos. Buk kolera kitisi armijoje Kur-
bes apszaudanzio Pormoza. Kinams
pasiseke i Pormoza nuvežti valgimus
ir kareivius; laivinas Kinu gavo pa-
liepimą kad pagelbetu Lintui atmusz-
ti Prancuzus nuo Pormozos. Ar-tai ge-
rai, kad taip daug žmonių gaiszta!!
Prancuzija atsake, kad neizduosianti
Marcea ir jo draugus kurie pabego isz
Kubos del persekiojimu, Kubenai,
norejo numesti Szpanijos junga, bet
patuolaik nepasiseke-

ANGLIJA. Gordonas, apgultas karei-
viu Madies, netikro pranaszo tarp Su-
dano Gencziu Aprikoje, duoda luosi-
bę pabegunams nuo Madies, pasiti-
kedamas kad tokiu budu didumą var-
guziu atitraus nuo pranaszo. Nese-
niai Gordonas apveikes kareivius Ma-
dies norejusio isiveržti i Kartumos
mestą. Jenerolas Volsli, pasiunstas
ant iszluosavimo Gordono, jau perejo
antrą kataraktą (vandenkriti) ir ap-
sistoję Ambigoleje; jis turi pavelijimą
Mudirui Dongolos atiduoti Sudana
po priežvalgą Kedivo Egipto; pen-
kiems metams iszejus tas klausimas
busis naujai peržiuretas. . . . Parnelis
airisziu vadovas, norejo, kad viresnibe
vel perkratitu Maamtrasnos bila(pro-
va), kur keturi mones, kaip airisziai
sakosi iszrodise, buvo mirion nekaltai
prasuditi; o viresnibe atsake, kad ne
jos asas darbas perkratiti nuosprendi
sudžios. . . . Popežius negiria visku-
pus airisziu, kurie eina isz vien su
Parnelu. O Parnelis nori atkelti savo
žmones isz nuvargimo ir iszluosuoti
nuo priespudžio viresnibiu. . . . Boe-
rai Aprikoje kaip kada anglams kaili
iszperia; dabar angliu viresnibe ren-
giasi siusti vaiską (kariauna) del isz-
varimo Boeru isz Montsejos kraszto.
. . . . Montepiore, labai bagotas židas,
neseniai sulaukęs 100 metu, szventino

savo jubileju. Jam atsianti pasveikinimą Volketijos cesorene, ir daugibe kitu. Matai kad bagocziu visi mato; o kad musu žmogus vienas ar kitas givena 110 ar 115 metu ir tai jam nei vienas karalus neatsiunczia pasveikinimo. Ar tai teisinga?! Karalai tik-tai apie didžturcius rupinasi, o tu mažiu-kas vargdieni, norint badu mirk ar givenk ilgū ilgiausiai, tavęs karalai nepasveikins, jeigu tiktai atsius paliepiama, kad jiems pin-ginus moketum!...

Belgijoje liberolams labai nepatinka nau-ja ministerija už jos katalikizkumą. Komunu Roda nusprende, kad reiki atszaukti neseniai iszduotą istatimą apie vaiku augi-nimą; nes nauji skirimai i Saimą panekino gird, klerikalus, o podraug ir ju padaritus istatimus. O paskita i saimą 92 komunu, 53 liberolus ir 29 klerikalus.

Szpanija. Eina garsas, kad Zorilla nuo Prancuzijos puses tiekiasi sukelti priesz vi-resnibę žmones; viresnibe labai susirupino ir taisosi aną kurstitoją ir užstavinetoją žmoniū at-arti.

... Ant salos Kubos politikiszka agitacija eina labai stipriai; Kubenai laukia pagalbos nuo savo vientauceziū, iszsprukusių i Ame-rika... Szpanija daro prekistes sądora su Suvienuotomis Valstijomis: del Suv. Valsti-ju atsirdaro Szpanijos kolonijos (naujokines) kur bus galima vežti žalisas, javus, galvi-jus, druską, szviežią mesą. Szpanija i Suv. Valstijas is-siligo vežti cukrą, nenutaisitą taboką, sirupą.

Kolera Italijoje jau mažumą lovesti, sujudimas žmoniū perejo. Prancuzijoje ta liga tebesivaidina aplink Iportą. Szvedija, Olandai ir Austrija pastate karantiną del laivu, ateinancziū isz Prancuzijos. Karalus Leopoldas II. Belgijos nusiunte Umbertū, karalū Italijos, sidabro medali už jo žmo-niszka pasielgimą su koleringais ligoniais Neapolo meste.

Kinai iszginge isz savo žemes kataliku kuningus ir zokoninčius, daugiur iszarde ar sudegino katalikiszkas maldu vietas. Kinai gedina moters katalikes, kur tiktai sugreibi-dami, o viriszknosi s stata ant torturn, jei-gu jie nepriima kiniszku tikejimo imoniū.

Suvienuotose Valstijose kertasi repub-likiszka su demokratais už prezidentistę. Ar bus Blenas ar Klivlendas prezidentu, del darbininku bus viena alga. Piktas padeji-mas kraszto neatsinaisins. Juk vis ligu ar vienas ponas valdo kraszta ar kitas, ponas visuomet nori buti ponu ir kitiems ponams padeda, bet ne darbininkams. Darbininkas dirba, kad ponus penetu... Patuolaik dar-bininkai nuo savęs kandidoto nepastate, o jeigu ir butu pastatę, tai per nesusipratimą darbininku—ta partija mažą teturi galibę, o užtai sziađien apie jos iszskilimą negalime misliti. Laikas butu darbininkams suprasti, kad tiktai savitarpinę vienibę jie pagerins savo buvi. Kam reiki tiketi ponams, norint jie aviu kailinius kaip kada devi?!

Maskolijoje viresnibe tebegando nihilis-tus; t. a. Petropileje suimta daug aficeriu, o visus studentus paslapta palicija prižiuri. Varszavoje sueme i 20 studentu ir daug

jau nu mergaicziū už tai, kad priguli prie sądermes priesz viresnibę. Pats prispaudi-mas daro žmones nihilistais; tegul launas persekioimai, tegul Maskolija palieka re-publikę, ir tegul patis žmones paima i sa-vo rankas valdžia, o nebeliks nihilistu. Szią-dien viresnibe tiktai del savo gero iszgeria baisiai daug žmoniū kraujo Prasmegk toki viresnibe i dugną pragaro.

Isz Lietuvos.

Musu kraszte žmones eme jau skaitine-ti knigas labiausiai „Auszra“; atsirandant daugiaus skaititoju, atsirado ir rasztininku daugius. Tiktai dirbti del žmoniū gero pa-lieka vis sunkiaus: viresnibe rasztininkus labai daboja; o jau kad kuri paimtu, taj tiek apie jį ką lietuvininkai ir begirdetu... Musu vaikus viresnibe pradeda variti i cerk-vijas, popai ira atsiumsti ant mokimo vaiku; taigi mes turime jau persekiojimą už tikejimą. Bet lietuvininkai ira stiprus ti-kejime; jie maskolui spjaus i akis... Musu vieną lietuvininką, dideli užstavinetoją dar-bininku, Ludviką Jonaviciū isz Łapkasiu, Kurszenū parapijos, Sčianulū valstijos, mas-kolai pasodino i kalejimą Varszavoje už tai kad jis asęs nihilistu. Eina garsas, kad tą darbininko žmogaus paguode, i nužadę ma-skolai kalejime. Prakeikti valdžia, kuri do-

riems žmonems atima laisvę ir givasti. V.

Dabar labai sunku ira darbuotiesi apio Lietuvą nes visur ant ko:ino žingsnio sutin-ki prasižiojusius prieszginius, norinczius ko-žną gerą lietuvininką prariti. Bet nebespes-riti, nes tikri lietuvos vaikai nebe dienomis bet adinomis randasi... Vi-resnibe mokin-tiems lietuvininkams neduoda vietos lietu-voje, o liepja kelauti i Maskolija, i lietuvą-gi atsiunczia gudus, kaip szuns rudus... Musu poupalaikelei ir apipike kartais ant susirinkimu prakalbsta lietuviszka... Juk ponai nenori i cilę lietuvininku stoti, kuriu sako asant apakelais, ir szirdije judosziais neprijauczia atsigavimui lietuviszkosios dvasios... Nuo viresnibes siunstas ira ant 2 metu del isztirinejimo kalbos musu Edv. Volteras kurs apskritą nedelę buvo Szauluose; akise direktoriaus gimnazijos su mokintimais lietuvininkais brlojo apie būdą, butą, kalbą lietuvininku. Kaip gir-deju jis buk esęs latvis, ir važinesęs Kau-no, Vdniaus ir Suvalū u rediboje, aplanki-s ir Prusus.

Daktaras A. B.



Mik. J. B. Mesemeris.

Dr. Mikolas J. B. Mesemeris ira kandidotu ant koronero paskirtas nuo Temeni Holl; tai labai ira garbus daktaras, jis turi labai placzias pažintis. Jeigu lietuvininkai ir lenkaj pa-duos už jį savo balsą dienoje iszrinkimo, p. Mesemeris pažada del 10 žmoniū parupint vjetas pre elevatorju ar kur kjtur. Už Dr. Mesemerj stoja 2000 daktaru, stokjam mes ar!